

Manuskript 28

Իշ պու Ղազէթա հէր Գիւմա իրթէսի		
Կիւնէրի տաղէթ ըլմադաե սիր :		
Սէնէքի	50	Խուճբօսու 80 շրշ
Ալիշըսլաղ	25	" 45 "
Իւշ	13	" 25 "
Հաֆթօսլաղ	1	" 2 $\frac{1}{2}$ "
Տէղարա փաթիւ մէսարիֆիլէ	110	" "
Քէլաիք ալ թր սլաղը	60	" "

ՎԷ ՍԱՆԱՅԻՅԷՅԷՅԷ ԷՍՎԷ

1) աղէթա պետեի: փէշին ալլնըր :
 Փօռթա մէտարիֆի վերիլմէմիշ կերե-
 մէթըռուպ մէ կէրէք իլանաւթ, մագ.
 պուրիմիդ տէկիլ տիր :
 Իլանաւթ: Փէշին օյառադպէհէր սաթ-
 րը 2 զուրուշ տուր :
 Միւլէթերի իսթէք էթմտիի նօմբօտան
 պաշտանը ինք իտէպիլիր :

ՏԵԽՆԻՅԷ

— Տերի սաատեթտե կբմէյե ճիյէ կթտիբլերի

Բրեկնսի միւմայիւրէյն Անկաւարափօլոս, Մալաթի
գալէսինի, Բէտանը, Պալաքլաւալը, Դամիէթի

— Պու. կհեհն ճիւմա իրքեսի կիճեսի իրքաւ-
շամտան սասար իրի պուգուք, վէ եարը կեճետե
սասար ալթը պուգուգը քաստիէրիճտե Տէրի սաա-
տէրտե հարաքէրի արգ վուգու պաւլմուգ իսե տե,
հնէկ շիքիւպիքը օլտուն ճէր վիճիկ գիլան միւգա-
հատե օլունմամըց սըր :

Իլլայ նամ զաղէթանըն վասֆընա նաղարէն՝
Ղէնէրոյ Հափօք, Ղէնա Սէյտ նամ մէշհուր
զաղմին մէքետնըն օլան Վիթթօր գալէսինի եէր
իլէ էքսան էթմիշ. վէ չալը կէէէրէք՝ ասըլա-
րըն իւզէլինէ հիւճիւմ իսիւպ, աճէլէ իլէ
Ղուքնսիւ կիթմիշ. վէ Սիքէյ Բաթ նամ զա-
թանըն վասֆընա կէօրէ՝ Ղէնա Սէյտ նամ
մէշհուր զաղմ Ֆամիլէասըլէ պէրապէր լճէ-
լէֆ օլմուշ. շէօլէ քի՝ Ղէնէրու Հափօրու
զիլի գօմանուտընտաքի ապէր Դափնիօրու
զաղթ էթտիքստէն սօղրա՝ Վիթթօր գալէսինի

պօք պուճուկ եագմը՝ վէ պունտան, քողա
 յաջնիփորտան 18 մի ուղագտա 1000 գատար
 ասիւն լասթ օլուկ ղափլայէ ԹուԹուճագէ՝
 15 փարէ Թօփլարընը զապթ իյէմիշ. վէ օլ
 էսնատէ Նէնա Սէյտ՝ յաջնիփոր շէհրինտէ
 գուսուր գալան պիւԹիւն՝ Նլըօբալլէրի ա-
 լաուէն էտնայէ գատար պուճագտան կէ գիրթ-
 միշ :

Պոսպանքն ինչպէս զազէթասընըն վասֆրնա
կէ՛թը՝ Ղէներալ Հալլթը՝ եւ գիտ Նէնա Սէյ-
աին ապերէրկէ՛ մահը յուլիսին իգինաէ Հինա
կիպի սրճագ եւրտէ, տէօրա տէֆա զալլա ի-
տիւպ, 24 փարէ թօփուհու զապթ իւլէմիշ,
էնուլիսին 17 թարիխի սապահլայն Ղէնէրալ
Հալլթը՝ Բաշլիօր շէհրինէ կիրմիշ իսէ՛ Եյլէ
պիր սէյրէ րաւթ օլմուշ քի՛ վասֆրնտան աճիլ
իզ շէյլէ քի՛ մէգ քիւր Դասապատէ պուլունան
գուտուր Իլլօթալլարըն քեաֆֆէսինի, եանի
88 նէֆէր զալապիթ, 190 նէֆէր էքքէք, 70
նէֆէր խաթուհ, 120 նէֆէր աիշէհլէ վէ չօգ-
լուգ չոճուգ, եէօրիւհիւ 400 գատար Իլլօ-
բալլըր թիւճճար վէ էսնաֆ օյարագ, օլիւն
զըր Նէնա Սէյա պուլադտան կէհրիպ թէէ-
ֆ իլէմիշ, չու կիպի:

Նէնա Սէյտին օրտուգեաճընըն Հէվալիսի
սաղախանէ շէքընտէյիմիշ : խալլուտէն խալլու
տիշէհըլէր՝ չծնուգւարը ինէ ԹուԹուպ,
գարըլարը պողպալարագ չնպլագ չնպլագ
գուշուլարըն ինէն աԹմըշ , վէ էվալտարընը
տիրի աիրի իւզէրէրինէն աԹարագ , վալիտէ-
ւէրինին գանլարըյէ պօղմուշ , վէ նալընըղպիր
խալթուն իլէ իւչ էրէէք խէլաա օլուպ , նագւ-
էԹալիլէրի զուրումագրլէ զեյանմըշ :

ՂԵՆԵՐԱԼ ՀԱՎԱՅՐԱՆ ԽԱՐԵՐԻ ՎՅԱՎՈՐՈՒ
 ՄԱ ԻՐԻ ԿԻՆ ՄԻՆԵՆԵՐԵՐ, ՂԵՐՆՈՎԱ ԿԵՆ
 ՄԻՆ ԻՍԷ՝ ՕՐԱՄԱՐՆՔ, ԵԱՆՄԵՂ ՎՈՒՄՈՒՆԸ. ՎԷ
 ՎԻԹԹՕՐ ԴԱՆՍԻՆԻ ԿԵՆՄԻՔՄԵՆ ՍՈՐՈՎ յՈՒՆ
 ԵՄԻՆ 27 ԹԱՐԻԻԻ ՂՈՒՆՈՍ ՇԵՆՐԻՆՈՒՄ ԽԻՆԸ
 ՄԵՆԵՐ ԴԱՄԹ ՕՄՈՒՆԸ, ԻՇ ՎՈՒ ՇԵՆՐ ՎԻՐ ՎՈՒՆ
 ԴԱՆ ԻՄԻՆՈՒՄ ՕՐՈՒՎ. 15 ԹՕԻ ԻՆՎ ՎԷ ԴՈՒՎԱ
 ՍԻՆԷ ԴՈՄՈՒՄԱՐՆՈՒՄ՝ ՆԵՆԱ ՍԵՅԱՆ ԽԱՐԵՐ
 ԻՆՎՄԵՆ ԴՈՒՆԱՄԱՐՈՒ ՕՐՈՒՆՈՒՐՄԵՂ. ԻՄՄԻ ՂԵՆ
 ՆԵՐԱԼ ՀԱՎԱՅՐ ԽԱՐՕՐՄ ՍԱՄԹ ԴՈՒՆԱՄԱՐՈՒ ԻՆ
 ՍԻՆՎ, ԻՆՔ ՀԻՆՃԻՆՄԻՆ ԴԱՎՈՒՆՁ ԴՐՈՒՄԱԴ, ՎԵՐՄԵՆԻ
 ՎԷ ՍԻՆՎՄԵՆԻՆ ԹՕԻՄԱՐՆՐ ԴԱՎՈՒ ՎԷ
 ՄԱՐՄԱՐ ԽԱՐԱՎ ԻՆՎՄԻՆ. ՎԷ ԲԵՆՈՒ ԽԱՐԵՐԻՆ
 ՄԵՆ, 88 ՆԵՉԵՐ ԹԵՐԵՉ ՎԷ ՄԵՃՐՈՒՆՈՒ ՕՄՈՒՆԸ.

Լէւի տընան խապերէրէ նալարէն՝ ասը
լար Բօւիւրդոյա օրոտո գօւրմուշար . վէ
Տէւի շէ հրինտէ մուհասէրէտէ պուլուանն
լար արա սըրա արշարը հիւճիւմ իտյօյուր իւ
սէտէ՝ տայըմ թէլէֆիւթլէ իչէրիրուճոււթ
իթմէքսէյիմիշէր . Լըրա գալէսինսէ 6,000
գատար նուֆուս իմստա տսքէրի կէօղէթմէք
տէյիմիշէր :

Տիրափորտա երևն ասըզ օղհհուր իսիւպ, փխտտե աթերինտէն իւզ պէօլէպիւ յուլիսին 23 թարիխի պաշ գալալըմադէ, Գրոալէանըն հասա փիյատե աթերինին իւզիւնճիւ թապուրը՝ ասըարըն 800 նէֆերինի թիւֆէնկէ ալգւմիշէր. վէ քէզալէք պաշը պօղուք ուււալալինին օնպիրինճի պէօլէպիւ ասը օլուպ, Սիրալայ Զօլմէսի՝ մատամաըլէ թէլէֆիլէմիշ. վէ Պօմպայնըն եիրմի եէսինճի եէրլի փխտտե պէօլէպիւ ասը օլարաք, զալապիթի պիրգահվէտէ թօլիլանմըլ օլտուգլարը հալտէ, պիսատաք աթըլ նէֆէր, « Դաշնն՝ սիդի թէլէֆի իթմէյէ կէլիօրլար » աէյու խապէր վերմէսիլէ, իւլէրինտէն Ֆադաթ իւզ զապիթան եօլու շաշըրլպի եէրլիւէրտէն թէլէֆ, վէ խապէր վերէն նէֆէրին փախաէսի գաթլ օլուշմուշ :

Իսկ նա շէհրինտէ Լիւթօբալաւարը վէ իւր իս-
թի, անլարը թէէնք իթմէք իւզըն գարադ վէր-
միշէնր իսէ տէ՝ ինչիլիզէնր, խապէնր ալլաւմիւթ-
թէնիսմ՝ օլան՝ միւթթէնհիմլէրի տէրթէսթ պիր-
լէ՝ Ըսգուր նամ կէմիէ գալտըրմըշար, վէ սող-
րա իճապընա կէօրէ հէր պիրնիս թէէտիպ ի-
տէճէթլէրիսիւր: Դէնգալիք պաշգա իքի շէհր-

Ընտե՛ն շիւպհե՛ն յատեմէ՛րի ԹուԹարագ, Վա՛զար էհալսի՛նտէն տախի սիլահ՛լարը ԹօփԼամը՝ լար :

Կալեաթա ռահաթըմըն իսէ տէ՛ Սուհարա
ըմլն, եագլաշտըղըն տան էհալի պիհուզուրը-
մըն. յէ հեթիւմէթի պէլտէ մուհաֆաղա ի-
ջիւն կէօնիւլի սիւլլարի ասթերի թէրթիպ իւ-
լէմիշ:

Էքսերի ասորաբուն 'Տէ հնէ շէհրինէ Թօփ-
լանմալարը ինկիլզէրին հագգընտա խալըրը
օլտուզը պունտուն մուայեհէն տիր քի' օլ մա-
գուլէ զալիմէր մուհասերէ Թախթընտա օ-
լուպ, ասըլարըն ասըլ մէքէղի օրասը օլտու-
զընտան, ազ վագըթ զարֆընտա զապլթ օլտու-
զընտա, էքսերիսի Թէլէֆ օլուպ, օրայա հէ-
սապսըլ խալինէլէր վէ գեգըրմէթ շէյլէր Թօփ-
լամըշ օլտուգլարընտան, պիրտէն ինկիլզէրին
զապլթընա կէչէճէք, վէ օրայա Թօփլանմալա-
րը' ինկիլզէրէ վագըթ վերէրէք, էօթէտէն
պէրուտէն իմոտա ասքէրլէրի Թօփլանարագ,
ասիւտէ հալ իլէ տիւշմէնին հագգընտան կէ-
լէճէրլէր :

Իսթ Նամ զալէթաւնն էնճամբի Թէլէկրաֆ
խապէրլէրինին իճմալինի սէրճէթ Թաիլինէ կէօ-
րէ՝ Տինալօրաա գրաւէհանն Հասսա ասքէրի-
նին օնունճու պէօլէյինին ասրլարը Թէլէֆ
իլլէմէսի, Պոմպայտէ Դալթօալլէրին վէ խը-
րիսթիյանլարն Թէլէֆիաթը իջին իսլամ
Թայֆէսինին մէշ վէրէթ իթմէսինին միւշա-
հէտէ օլունմասը, վէ սապըգ Սաթթարա վա-
լիսինին վէ բէֆիգլէրինին տէրութսթ օլուն-
մասը՝ Պոմպայ աղքէրինին լասը օլամմասննա
էօրնէք օլաճաղըմըշ, Վէ Հաթթա եէնի իա-
պէրլէրէ կէօրէ՝ մէքէվ Հինտիթթանտա ա-
պըղըն չիտտէթի Թէսքին օլունպ, Միրալայ
Սթէվարըն սէֆէր իթմէսի էհալինին րահաթ
օլմասընա պաիս օլմուշ :

Մէհշուր զսխմ' Նէնա Սէյաթին ֆամիւտաւոր
իւն պիրիքսէ Թէլէֆ օլտուղընը՝ իւրերիտէ ի-
ֆատէ էթմիշխալք • վէ իշ պու խապէրի՝ Նէ-
նա Սէյաթին ապքերինաւն ինկիրիղ օրտուսընա
իլթիշա խտէն պաղը նէֆէրէր խապէր վէր-
միշ իսէ տէ՝ պաղը զաղէթաւաբըն վասֆընա
էմիլիթԷթ օլուր իսէ, պու խապէրի՝ մախսուս
քէնաթսի տաղըթմըշ օլույօր ինկիրիղէրի տւ-
տաթմաղ՝ իշււն • վէ քէնաթսի Դաֆնափօրտա
400 նէֆէր Լալթեալըք Թէլէֆ էթտիքտէն
սօղա՝ էթրաֆընա ինկիրիղ ապքերինին սաբտը-
ղընը կէօրիւպ, ծագայրը էլէ վէրէճէյնի իտ-
լագ խտրէք, օրատան իշ էիւղէ աօղուֆի-
րար իլէմիշ •

— Հինդիսթանըն Պէհարիս չէհրինաէ եւրոյն լիսանլարընաա օլարագ, գըրգ պին ճիլա քիւթապաէն միւրէթթէպ օլիւր Բիւթալիսանէյի ասորար խարապ էթմիչէր :

1116

4 2 2 2 2 2

Աերէք խաւթալըղըմըղ սէպէ-
պիյէ, վէ կերէք ապըլ սահիհիպու-
րայա կէլմէյէ կէճիքտի յինտէն, պու
սէնէ Գազամիայը էրքէնճէ չըզա-
րամատըղ, անճաղ պու հափթա
պապը Ալիտէմաթպուլաթը], ճնէ-
պիյէ միւփէթթիլի թարափընտան
ըուխաթ թահսիլ խտէրէք թէրէ
ճիւմէսինէ պաշանըմըղ օլուպ, ինչ՝
ալլահ օնպէշ կիւնէ տէյին թապ՝ու
թէմսիլ վէ նէշը օլունուր :

॥ १ ॥ ॥ १ ॥ ॥ १ ॥
 ॥ १ ॥ ॥ १ ॥ ॥ १ ॥

Գրախոս ֆիլյալի ղեկավարի գրությունը իր անունը ըստ օրենքի:
1857 թ Սեպտեմբեր

[illegible]

Մէսրիփեաթ ֆիյաթէրի գայիմէ իլէ :
27 Սեպտեմբեր 1857.

[illegible]

ᠳᠤ ᠯᠢ ᠰᠤ ᠠ ᠨᠤ

Ինայդան սէրթ	38	48
Լ'աֆֆ		
Վերբմ		
Խամպիլ	"	
Պալաս		
Բումէլի Պալք	30	31
" Պարլազ	32	33
Խարոցիլ " գըղըճա		
Բումէլի "	31	32
" Պարք		
Խաման սէրթ		
" գըղըճա		
Պալաս Ախր պողատայ		
Բումէլի ()սմանը մալի		
Լ'ուփա Խարոցիլ		
" Բումէլի	12	12
Չավտար		
Բումէլի Վէճէն թօնութուն		
Էնաթօրուն "		
Պալատէ դիրք ծրանան սէրթ գըղըճա պողատայ		
վէ արփա 25,000 քիւէ մէվհուտ պողտուն		

ՄԻՒԷԼԼԻՓԻ ՂԱԶԷԹԱ

ՌԻՍԻՆ՝ ՔԻՄԻԱԿԱՆ

2010.10.12

ԱԽԱԳԻՐԸ ԳՕՆՍԹԱՆԹԻՆՅԷ
ԹԸՊԻՍԱՆԻՄԻՆՏԷ